

ASIA.

16

Imperium Ma- Totius autem tractus Asiatici Monarchæ primi fuere *Affyri*, quorum postremus *Sardanapalus*, unicæ luxuriaz, profligatisimæque mollitiei homo, inter scortorum greges deprehesus, ab Arbaæto, nec multò post ab eodem prælio victus, instructâ incensâque pyrâ, se & divitias suas in incendium misit. Postea ad *Persas* devolutum Imperium. Inter quos Xerxes Darij filius bellum à patre cceptum adversus Græciam, quinquennium instruxit, copiasque decies centum millium, trato super Helleponsum ponte, ex Asia in Europam deduxit: quas naves quoque decies centum mille numero comitatæ sunt: frustraneo conatu: quum is qui Dœo minitari, Mari insultare, Neptuno compedes injicere, celo tenebras inducere, Montes solo æquare, totum Orbem concutere ausus fuerat, vix, profligatis copijs, pectoris scaphâ fretum trajecit, fracto hibernis tempestatibus ponte. Postremus Persici imperij Darius fuit, qui victus superatusque ab Alexandro, Macedonum Monarchia viam fecit, qui primus eam ex Asia in Europam transtulit. Nunc autem Asia universa secundùm ejus Imperia quibus administratur, nobis non inepit dividì posse videtur. Cujus prima pars paret Imperio Turcico, cuius origo à Mahumeto, ditio per ampla. Sed & Moscovię Dux magnam Asie partem occupat, inclusam Mari glaciali, Oby fluvio, Kitaia lacu, & linea inde ductâ ad Mare Caspium, Isthmumque qui inter hoc Mare, & Pontum est. Tertiā partem Magnus Cham Tartarorum Imperator possidet, cuius fines à Meridie sunt, Mare Caspium, Iaxartes fluvius, Imaus Mons: ab Ortu & Septentrione Oceanus: ab Occidente Moscovia Regnum. Quarta habet Rex Persarum Sophi. Huic ab Occidente est Turca, à Septentrione Tartarus, à Meridie Rubro Mari alluitur: ad Ortum verò Indo fluminis. Quinta pars continet Indiam tam intra quam ultra Gangem, que non ab uno solo ut reliquæ sed pluribus Regulis (nam quælibet illius regio propriū ferè habet Principem, quorum nonnulli etiam Magno Chamo vestigales sunt) regitur. Sexta habet Regnum Chinę amplissimum. Septima, Insulas omnes in Oceano Indico & Orientali, variè dispersas complectitur. Inter quas *Taprobania* & *Zeilan*, duæ Japani Patrum memoriam à Lusitanis detectæ, *Borneo*, *Celebes*, *Palohar*, *Mindanao*, *Gilolo*, cum *Moluccis* aromatiferis. Tum *Japania*, & nuperim inventa *Nova Guinea*, de qua an Iusula sit, an terre Antartice connexa, nondum constat. Veteres verò, ut Strabo 11: & Arrianus 5. multifariam eam divisere. Ptolemaeus in 47 Regiones ac Provincias distribuit, cuius descriptionem tradit, quinto, sexto, ac septimo Geographiæ libris, duodecim videlicet tabulis absolutam. Habuit hæc tres urbes toto terrarum Orbe celeberrimas, *Babylonem*, *Ninivę*, & *Hierosolyma*. Habet lacus pisces & immenses, atque unum Mare Caspium in modum vastissimi lacus, quod ad Oceanum usque non pertingit. Fluvios item plurimos, inter quos clariores sunt *Tigris*, *Euphrates*, quorum Moses in Genesi meminuit, *Jordanis*, *Indus*, *Ganges*. Montes hæc etiam insignes atque admirandi, inter quos Mons *Taurus* qui totam Asiam dirimit, ab Eois veniens littoribus. Immensus ipse & innumerarum pene gentium arbiter, dextero latere Septentrionalis ubi primum ab Indico Mari exsurgit: laeo Meridianus, & ad Occiduum tendens, donec prementi terras occurrat Maria, velut de industria rerum Naturæ subinde æquora opponente, hinc Phœnicium, hinc Ponticum: illinc Caspium & Hyrcanum, contraque Meoticum lacum. Torquetur igitur collisus inter hæc claustra: & tamen viator, flexuosus evadit usque ad cognata Rhiphæorum montium juxta, nu-

*Urbes.**Lacus.**Flumina.**Montes.*